

לקראת המחזור החדש של לימוד הדף היומי

מאימתי?

מחצית!

גיליון 1 פרשת פנחס, כ"ד בתמוז ה'תשע"ב

דף יומי - חלק מהלו"ז

הרב יהושע ויצמן, ראש ישיבת הסדר "מעלות יעקב"

אמרו במדרש (קהלת רבה ג', ח'):

רבנן דתמן בשם ר' יצחק דהכא, ורי טוביה בשם ר' יצחק: לטובתו אדם לומד תורה ושכח, שאילו היה אדם לומד תורה ולא שכח, היה מתעסק בתורה שנים שלש שנים וחוזר ומתעסק במלאכתו, ולא היה משיג בה לעולם כל ימיו, אלא מתוך שאדם לומד תורה ומשכחה אינו מזיז ואינו מזיע את עצמו בדברי תורה.

מהו הערך בשכחת התורה?

השכחה הראשונה בה נתקל האדם היא ברגע לידתו, כפי שלמדנו בדף היומי (נדה ל"ע"ב):

דרש רבי שמלאי: למה הולד דומה במעי אמו, לפנקס שמקופל ומונח... ומלמדן אותו כל התורה כולה... וכיון שבא לאויר העולם בא מלאך וסטר על פיו ומשכחו כל התורה כולה...

לשם מה למד התינוק את כל התורה אם משכיחים אותה ממנו בצאתו לאויר העולם?

הלימוד הראשוני מטביע את דברי התורה בנשמתו של האדם. כאשר אדם נולד, והנשמה מתלבשת בגוף ונפגשת עם העולם הזה, נעלמים ממנה דברי התורה.

אולם, המפגש הראשוני לא היה לשוא. כעת מוטל על האדם לחזור ולהיפגש עם דברי התורה הטבועים בו. אין זה לימוד חדש, אלא מפגש מחודש עם דברים מוכרים שהאדם נפגש עימם בעבר, ולכן הם מתמזגים בליבו ומשתלבים בחייו.

משל למה הדבר דומה, לרב שסבב על פתחי נדיבים לצורך פדיון שבויים. כאשר בא אל גביר אחד ובקשו להיות שותף למצוה גדולה זו, אמר לו הגביר, שאין לו ענין בנתינת ח"י פרוטות בכל יום, ואחרי מותו יתן את כל ממנו לצדקה בפעם אחת. ענה לו הרב בשיר:

מעשה בשני שוורים שגדלו יחדיו באחד הכפרים. האחד - שור לחרישה, כל ימיו בעבודה קשה. השני - שור לבשר, חייו קלים ומאומה לא חסר. הראשון על מר גורלו התאונן, ויפתח את פיו ויקון: "כל היום אני עובד בלא רגיעה, החל בזריחה וכלה בשקיעה. ומאכלי כמה גרגרי שעורה, "פת במלח" ו"מים במשורה"; וחברי לעומתי כל היום מתבטל, "זולל וסובא" וזנבו מטלטל. איני מבין על פי איזה הגיון יצר אדוננו כזה אי שוויון". ו"בעל הבית" מחייך ועונה: "שור לחרישה יוצר ובונה, חייו - חיים של יצירה, כל שעה מזמנו יקרה. ושור לפיטום - חשוב רק במותו, על כן ממלאים כל תאוותיו".

ומכאן לאדם העושה ככל העולה על רצונו. מחפש הנאות ומפרנס את בטנו, בשר יש ממנו - אך לא בשורה; יצר לו - אך לא יצירה. ולעומתו העוסק בלימוד ובניין, ממלא את חייו בסיפוק ועניין. כל רגע מזמנו יקר לכולם, מעשיו ניכרים ונזכרים לעולם.

שור לחרישה רוצים בחייו, שור לפיטום רוצים במותו. כדי שחייו יהיו שווים ולא מותו, ראוי לו לאדם לתת בכל יום כמה פרוטות לצדקה, וכך תהיה הצדקה חלק מחייו, ולא יתן אחר מותו את הכל, והצדקה תהיה חלק ממותו.

אף בתורה כן. אילו היה אדם לומד פעם אחת ואינו שוכח, הרי זו נתינה חד פעמית, גדולה ככל שתהיה, אך איננה חלק מחייו. השכחה, המחייבת את האדם לחזור על תלמודו, הופכת את התורה לחלק בלתי נפרד מחייו של האדם.

הדף היומי הופך את התורה לחלק מהחיים, לחלק מהלו"ז. משום כך חשיבותו רבה כל כך. הלימוד אינו משהו של "פעם בחיים", אלא חלק קבוע מהחיים. בכך ערכו הגדול.

מומחה לגמרא? 15

עד היום בטרומה 14

יהלומן ועו"ד לומדים דף יומי 12

לפעמים חלומות מתגשימים 6

דבר העורך

מה, עוד איון שבת?

העלון "מאמתי" בא כדי לפתוח

את הלב. זוהי הזדמנות חדשה הניצבת בפתח, מחכה שתזמינו אותה להיכנס. הוא ייתן לכם חומר למחשבה על יתרונותיו של הלימוד, על הקשיים שהלומדים מתמודדים איתם ועל דרכים להתגבר עליהם. הוא ייתן לכם אפשרות לבחון את ההצעה שכבשה לומדים רבים ברחבי התבל. אז אנא, בואו פתוחים לשמוע, להכיר, לחוות.

העלון גם רוצה להכיר לכם את פירוש ה"מתיבתא", אם עדיין לא זכיתם להכיר; פירוש שיוכל לסלול עבורכם את השבילים אם תחפצו לצאת לדרך המופלאה של לימוד הדף היומי. יתרונותיה של ה"מתיבתא" הם רבים, ונראה כי נעשתה עבודה רבה כדי להתאים לכל אדם החפץ ללמוד את הש"ס. אנו מקווים בעלונים הקרובים להכיר לכם קצת את העבודה שנעשתה על הפירוש ולבחון קצת מאפשרויותיו הרבות.

כמו שאמרתי קודם, אנחנו לא נהיה כאן ימים רבים. בט"ו באב יתחיל המחזור החדש של לימוד הדף היומי, ועימו ניפרד גם אנחנו. בזמן המועט שיש לנו, אנו רוצים לתת לכם טעימה קטנה מהמפעל ההיסטורי העצום הזה של הדף היומי, ולקוות שאנו משאירים לכם טעם של עוד.

כי אם לא תתחילו עכשיו - מאמתי?

קריאה מהנה,
רוני אהרני

המבטים שלכם, הסוקרים את השולחן שעליו מפזרים את העלונים, מדברים בעד עצמם. אני יודע מה אתם אומרים – למה אנחנו צריכים עוד עלון? כמה עצים ביערות הגשם צריכים להיכרת כדי לפרנס את תעשיית המילים האינסופית הזו?

אז קודם כל, כדי להרגיע את הרוחות – אנחנו מתחייבים בעזרת ה' להופיע על השולחן הזה רק בשלוש השבתות הקרובות (פנחס, מטות-מסעי ודברים), ולא יותר. כך שאין חשש למחויבות ארוכת טווח, אל תדאגו.

וחוץ מזה, שיש לנו סיבה ממש טובה. יום חג אמיתי לעם ישראל, חג שחל אחת לשבע שנים ומחצה: תחילת המחזור החדש של הדף היומי.

בעוד כחודש, בט"ו באב, יתחיל המחזור הי"ג של לימוד הדף היומי. רבבות לומדים מרחבי העולם עומדים לסיים את הש"ס, ואליהם עומדים בוודאי להצטרף, כמדי מחזור, עוד רבבות למסע המופלא בנבכי התלמוד.

אי אפשר שלא להפליג בשבחו של הדף היומי. הוא קביעות חשובה לכל אדם החפץ ללמוד תורה בכל יום. הוא הדרך הטובה ביותר להגיע להיקפים רחבים של לימוד תורה בכלל ולימוד הגמרא בפרט. הוא המפגש המיוחד עם האוצר הבלום של החוכמה היהודית לאורך הדורות. הוא הבסיס והיסוד לכל לימוד התורה שבעל פה.

חלק מתכני העלון באדיבות
אתר "פורטל הדף היומי"
www.daf-yomi.com

עיצוב גרפי:
מלכות וקסברג

עורך:
רוני אהרני

הפקה:
ברמן | הלפרט

לתגובות: oz@bhi.co.il

על תחבולת ההתמדה

לפרשת מנחם

בפרשתנו. ר' שמעון בן פיזי סובר כי הכלל הגדול בתורה הוא שאת "הַכָּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבֹקֶר וְאֵת הַכָּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים". נראה כי ר' שמעון בן פיזי בחר בפסוק הזה כיוון שהוא מראה את הכוח של ההתמדה. פעמיים ביום, בבוקר ובבן הערביים, מצווים בני ישראל להקריב את קורבן התמיד, ששמו מראה את ההתמדה הגנוזה בו. ההתמדה היא סוד כוחנו. כמו שיצר הרע מנסה להתמיד ולא לתת לנו זמן להיטיב את דרכנו, כך ההתמדה החיובית שלנו יכולה לא לתת זמן ליצר הרע לשבש את דרכנו.

זו אולי אותה סיבה שיהושע בן נון הוא המנהיג המתאים להכנסת עם ישראל לארץ. התורה מספרת לנו כי "מִשְׁרָתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון נָעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל". יהושע בן נון, כבר מהיותו נער, מבין את כוחה הגדול של ההתמדה, ומשום כך הוא לא מש מתוך האוהל. התמדה זו היא הכוח שצריך כדי להגיע להישגים רוחניים בארץ ישראל, היא מימוש כל הכוחות הטבעיים שבאדם. יהושע בן נון הוא המתאים, אם כן, להוביל את עם ישראל ממצאות ניסית למציאות טבעית. כוח ההתמדה הזה הוא שזיכה את יהושע בן נון לצאת אחר כך בראש צבא ישראל, לנצח את מלחמותיו ולנחול את הארץ.

ואיך קונים את ההתמדה? בקביעות. ללא קביעות קשה לאדם להתמיד. הקביעות הדורשת מעם ישראל להקריב קורבן פעמיים ביום, היא זו שמאפשרת לעם ישראל לקנות לעצמו את כוח ההתמדה.

בעוד זמן קצר יחל המחזור החדש של לימוד הדף היומי. זוהי הזדמנות מבורכת לקנות את יכולת ההתמדה החשובה כל כך עבור האתגרים שאנו מתמודדים עמם בחזרתנו לארץ ישראל. נלמד אנחנו מתכונותיו של יהושע בן נון, "אִישׁ אֶשֶׁר רוּחַ בּוֹ", וניצור לעצמנו קביעות בלימוד התורה שתתן לנו את היכולת להתמיד; גם כאשר אנו משימים מתוך אוהל התורה עבור אוהלי הצבא והמילואים, נשמור על הקביעות בלימוד התורה ונזכה לחיות בארץ ישראל את החיים הראויים לה.

אם הייתם צריכים לבחור מהו הכלל הגדול בתורה – במה הייתם בוחרים? אפשר שהייתם בוחרים בתשובה המפורסמת של רבי עקיבא המופיעה בספרא: "ואהבת לרעך כמוך" או בהדרכתו של הלל הזקן: "מה ששנא עליך, לחברך אל תעשה". אך יש גם תשובה אחרת – מוכרת פחות ותמוהה הרבה יותר.

בפרשת השבוע מצווה הקב"ה את משה רבנו למנות את יהושע בן נון כמחליפו. משה רבנו הוא המנהיג המתאים ביותר להובלתו של עם ישראל במדבר, להנהיג הניסית. הנהיגה זו, על כל גדולתה, אינה מתאימה להכנסת עם ישראל לארץ, ויהושע בן נון נבחר כמתאים להנהיג המיועדת לארץ ישראל. אילו תכונות של יהושע בן נון מאפשרות לו להיות המנהיג המתאים להכנסת עם ישראל לארץ?

הרמח"ל במסילת ישרים מתאר לנו את התחבולה בה משתמש יצר הרע:

זאת באמת אחת מתחבולות היצר הרע וערמתו, להכביד עבודתו בתמידות על לבות בני האדם עד שלא יישאר להם רווח להתבונן ולהסתכל באיזה דרך הם הולכים, כי יודע הוא שאילו לא היו שמים לבם כמעט קט על דרכיהם, ודאי שמיד היו מתחילים להינחם ממעשיהם, והייתה החרטה הולכת ומתגברת בהם עד שהיו עוזבים החטא לגמרי.

כוחו של יצר הרע הוא בהתמדה. הוא איננו פוגע במנות חד פעמיות, הבאות לאדם בשעת התגברות היצר. הוא מפלס את דרכו בהתמדה ובקביעות, מנסה להתיש את האדם בכל עת ולא לתת לו זמנים 'ריקים' ממנו, כיוון שהוא יודע שאם לאדם יהיה פנאי מיצר הרע, יוכל האדם להיטיב את דרכיו. משום כך הוא מתעקש להתמיד במלאכתו ולא לתת לאדם רגע פנוי.

מה הפיתרון לאותה תחבולה של יצר הרע? להשיב לו באותו מטבע.

יש דעה שלישית מהו הכלל הגדול ביותר בתורה, והוא פסוק המופיע

כולנו - חתני בראשית!

הרב מנחם מנדל כומרנץ ■ ראש מתיבתא העולמית 'עוז והדר'
עורך ראשי של התלמוד המבואר 'מתיבתא'

המשנה בסוף מסכת תענית קובעת: **"לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכמורים"**. מה הסיבה המיוחדת שיש לחגוג את יום חמשה עשר באב? במה שונה הוא משאר ימות השנה?

הגמרא (תענית ל"א, בבא בתרא קכ"א) דנה בנושא זה בהרחבה, ובין השאר היא מביאה את פירושם של רבה ורב יוסף, שאמרו ששמחה זו היא שמחה מיוחדת על כך שביום זה הפסיקו לחרות עצים לצורך האש במערכת המזבח בבית המקדש.

על מה, אם כן, השמחה? רבינו גרשום בפירושו למסכת בבא בתרא מבאר: **"שהיו עסוקים לחרות עצי המערכה – היו מתבטלין בתלמוד תורה, אבל אותו יום פסקו ועשאוהו יום טוב – שמכאן ואילך היו עוסקין בתורה"**.

אמנם רק אנשים בודדים עסקו במלאכת כריתת העצים למערכה, אך היכולת שניתנה להתחיל לתלמוד תורה – ניתנה באותו יום לכלל ישראל! אין ימים טובים לכלל ישראל יותר מהיום בו הפסיקו עם כריתת העצים ו'התחילו' עם לימוד התורה... זוהי שמחת ההתחלה!

בימים אלו מסיים קהל גדול את לימוד הש"ס במסגרת הדף היומי בתלמוד הבבלי. אולם שמחה זו, ככל שהיא משפיעה על כולנו, היא עדיין מוגבלת. היא שייכת בעיקר לאותה קבוצת מסיימים. לעומת זאת, שמחת ההתחלה היא שמחה חוצת-גבולות! היא שמחת העם כולו! בשמחה זו כולנו 'חתני בראשית'; כולנו מתחילים, כולנו פותחים דף חדש בלימוד התלמוד הבבלי.

כמה נאה הוא הדבר שהיום בו רבבות אלפי ישראל יתחילו בלימוד הש"ס במחזור הקרוב הוא יום חמשה עשר באב – יום המבטא יותר מכל יום אחר את ההתחדשות וההתחלה של לימוד התורה; יום אשר בו הוסרו מפרעי הלימוד וניתנה האפשרות לכל אחד ואחד להצטרף ללימוד התורה.

לכבוד שמחה גדולה זו, המאחדת את כלל ישראל כולו, מציעה 'עוז והדר' את העידיית שבמהדורות התלמוד בבלי, אשר ייחודה בהיותה שווה לכל נפש: **מהדורת 'מתיבתא' הממוארת**, על פירוש הגמרא הקולח והנהיר ועל כל שלל מדוריה הנפלאים, אשר כל אחד מוצא בהם טעם. יחד, יוצאים אנו לדרך חדשה ומבטיחה... דרך העולה בית אל.

אחד מגדולי רבני ירושלים היה שמח ביום שמחת תורה בהתלהבות גדולה ועצומה. ירושלים של אותם הימים הייתה מלאה בתלמידי חכמים וברי-אורין, שוחרי תורה ואנשי ספר. כשהיה הרב יוצא בריקוד, היו יתר תלמידי החכמים נמשכים בעקבותיו ושמחים אף הם בשמחה של מצוה, בהתלהבות וברגשי קודש, בעוד שפשוטי העם לא העזו להצטרף למעגלי הרוקדים, ובחרו להצטנף בקרן זוית ולהביט משם על הנעשה בבית הכנסת.

באמצע הריקודים חתכה את השירה הסוערת דפיקה חזקה שהונחתה על בימת בית הכנסת. הכל הביטו לעברו של הרב.

"אחי ורעי" – קרא הרב בקול נרגש – תנו דעתכם לשאלה אותה אמור לשאול כל אחד שמתבונן בסדרו של יום שמחת תורה: ביום זה נוהגים לקרוא לתורה שני חתנים, חתן תורה וחתן בראשית. הכתרתו של חתן התורה מובנת היא מאוד: סיימנו את התורה, ויש למסיימים לשמוח בה. אולם **מה מקום יש להכתיר 'חתן בראשית' כשעדיין כלל לא התחלנו את התורה?**

"מכאן אנו למדים כלל גדול בתורה: שמחת התורה אינה מיועדת רק למי שסיים את התורה. אלא אדרבה, היא פונה בעיקר אל אלו ש**פותחים** ביום זה את לימוד התורה. אלו שמנצלים את ההזדמנות שניתנה להם לפתוח בלימוד התורה, ומקבלים על עצמם להצטרף מהיום אל מעגל הלומדים.

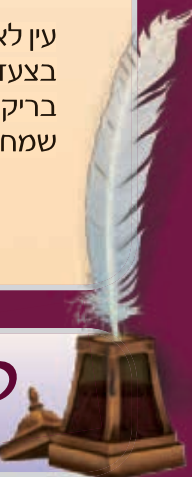
הרב הסתכל אל פשוטי העם שעמדו בפניה וקרא לעברם: "בואו, אהובי, ותנו כבוד לתורה. קבלו על עצמכם לקבוע עתים לתורה, להצטרף לשיעור תורה אותו נקים ונייסד כעת. נצא יחד במעגל מיוחד לשמחתה של תורה".

עין לא נותרה יבשה, כשכל בני אותה קבוצה התקברו בצעדים מהוססים אל מרכז בית הכנסת, ועד מהרה יצאו בריקוד נלהב כ'**חתני בראשית**' – כשהם מבטיחים שביום שמחת-תורה הבא הם כבר ירקדו וישמחו כ'**חתני תורה**'.

האם ניתן לרכוש גמרות לדף היומי לזיכוי הרבים מכספי מעשר?
הרב יובל שרלו: בוודאי.

קצת ואזנין

מבצע מיוחד

מתחילים את הש"ס

עם מתיבתא 'עוז והדר'

ומקבלים
סט מקראות גדולות
החדש של 'עוז והדר'
מתנה!

מצטרפים
למנויי מתיבתא
במחיר מיוחד
95 ₪ במקום 105 ₪

פעם בשבע וחצי שנים יש לך הזדמנות
להתחיל דף חדש
'מתיבתא' הגמרא המבוארת שמאירה
את עולם התורה עם הביאורים הברורים והיסודיים ביותר
התקשרו עכשיו למוקד ההזמנות
וקבלו את 'מתיבתא' מסכת ברכות עד הבית
המבצע עד גמר המלאי

מתיבתא - פשוט להבין את הגמרא

מוקד הזמנות: 1800-22-55-66

החולם הקטן

חלום אחד של ילד קטן הפך לאחד המפעלים הגדולים בלימוד התורה בדורות האחרונים ■ סיפורו של הרב מאיר שפירא, אביהם של ישיבת חכמי לובלין ושל מפעל הדף היומי

לתלמידיו, יש כאן אמירה עמוקה מאוד: אתם נמדדים ביראת השמיים שלכם רק כשאתם הולכים ומתרחקים מהישיבה. רק אז ניוכח האם באמת השכלתם לנצל את זמנכם בישיבה והפכתם ליהודים כשרים, יראי שמיים.

הבן הבכור

אחרי הולדת הבן השני, הגיע תורו של הבן שיזכה בבכורה: הדף היומי. הרב שפירא לא שכח את אותו חלום ילדות שזכה ללעג של בני רבו. הוא החליט להביא את החזון לאומה בסוף נאומו בט' באלול תרפ"ג, במהלך הועידה הגדולה של אגודת ישראל בווינה. הוא הזכיר להם את כל המסכתות שנותרו עד היום מוזנחות ויתומות, ושמפעל "הדף היומי" יוכל להצילן מתהום הנשייה. הוא סיכם ואמר:

"אם כל בית ישראל בכל אתר ואתר ילמדו באותו יום את אותו דף גמרא – היש לך ביטוי מוחשי יותר לאיחוד העליון בין קודשא בריך הוא, אורייתא וישראל? נוסע יהודי, ותחת בית שחיו מסכת ברכות, מישראל לארצות הברית... לבסוף, כשהוא עומד על אדמת ארצות הברית, נכנס לבית המדרש ומוצא יהודים עוסקים באותו דף שבו עמד היום ומצטרף ללומדים בחדוה, מתפלפל עם הלומדים והם משיבים לו. נמצא שמו הגדול מתאדר, מתגדל ומתקדש".

באולם הכינוסים עבר זרם מחשמל. כל הציבור נעמד על רגליו לכבודו של המהר"ם שפירא, הריע ומחא כפיים במשך דקות ארוכות. שלושה שבועות לאחר מכן, בליל ראש השנה תרפ"ד, התחיל המחזור הראשון של הדף היומי. עוד באותו לילה שמעו חסידיו של האדמו"ר מגור אומר כי הוא "נכנס ללמוד את הדף היומי". החסידים הנרגשים לא חיכו אף רגע והתרוצצו מיד בחפשם אחרי גמרות של מסכת ברכות.

בנו בכורו של המהר"ם שפירא קרם עור וגידים, ולאט לאט כבש מקומות רבים. נראה כי גם אלו שמחאו כפיים לרב בווינה לא האמינו שהרעיון יצליח כל כך. הרעיון התנחל בלבם של יהודים רבים ממקומות שונים, וזכה לתמיכה נרחבת מגדולי הדור. ה'חפץ חיים', שהיה כבר קשיש באותה תקופה, העריך כל כך את הרב שפירא על מפעלו זה, שכשבא האחרון לבקרו, התאמץ ה'חפץ חיים' להתיישב לכבודו ואמר: "ראוי שאקבל את רב הדף היומי בכבוד המתאים".

לאחר הסיום הראשון של מסכת ברכות, כתב הרב שפירא לכל הלומדים: "אל אחינו החרדים לדבר ה' ולתורתו הקדושה... כיום הזה כבר שומעים אנו ממדינתנו ומשאר הגולה הד קול אלפים ורבבות יהודים, כן ירבו, שלומדים דף קבוע מדי יום ביומו... הזדרזו וזרזו איש את רעהו ללמוד הדף היומי, הן היחיד הן בציבור, וה' הטוב יזכנו בקרוב לסיים את הש"ס בתוככי ירושלים... החותם בלב מלא געגועים לתורתנו הקדושה, הקטן מאיר שפירא".

יש לי חלום" אמר הילד הקטן לחבריו. "יבוא יום וכל עם ישראל ילמד את אותו דף גמרא, וכך תהיה שפה משותפת לכל היהודים בכל תפוצות ישראל".

החברים חדלו ממשחקם, הביטו בו בזלזול ואמרו: "חלומות שווא ידברו. למה נראה לך שתצליח במקום בו אחרים לא הצליחו?"

הילדים המשיכו לשחק, אך הילד הקטן נשאר נטוע במקומו... מהורהר.

הרב מאיר שפירא נולד בצפון רומניה, צאצא לרבי פנחס שפירא מקוריץ, ובעל אילן יוחסין שמגיע עד לרבי משה מאשפירא, אחד מבעלי התוספות.

כבר בילדותו התבלט המהר"ם שפירא בחריפותו, ומשום כך לא נמצא לו מלמד מתאים. אביו, שהשכיל להבין את גודלו של האוצר המונח בין ידיו, ניגש לרב העיר, הרב שולם מושקוביץ, וביקש ממנו למצוא מלמד לבנו, מאיר. הרב ענה לאב שהוא עצמו מלמד את שני בניו הגדולים, אך הוא מוכן לצרף ללימוד זה גם את מאיר, חרף פער הגילאים ביניהם.

מהר התברר כי פער הגילאים לא היווה בעיה – הרב מאיר השתלב היטב בין הלומדים המבוגרים, כאשר בזמנו החופשי שיחק, כיאה לבני גילו, עם בניו הקטנים של הרב ובאותה העת גם, כמו שראינו קודם, חלם חלומות.

כשבגר, התחתן הרב מאיר שפירא עם מלכה טוביה, עבר לגליציה ולמד שם תורה. מהר מאוד הוא הפך לרב של גלינה, והתחיל לפעול בדרך שראה בה את האידיאל הנשגב ביותר: החינוך התורני.

"לכו בנים"

לרב שפירא ולרעייתו לא היו ילדים, אך הוא היה טוען תמיד כי יש לו שני בנים. השני, כך היה אומר, הוא הישיבה: ישיבת חכמי לובלין המפורסמת, שבחנוכתה השתתפו כ-20,000 יהודים מרחבי פולין ומחוצה לה.

על חזית בניין הישיבה כתב הרב שפירא את הפסוק מתהילים: "לְכוּ בָנִים שְׁמְעוּ לִי יִרְאַת ה' אֶלְמִדְכֶּם". תלמידיו שאלו אותו לפרש בחירת הפסוק. הוא הסביר כי בחר בפסוק זה כיוון שיש בו מסר חשוב לתלמידיו. נעים זמירות ישראל היה צריך לכתוב "בואו בנים שמעו לי", ומדוע כתב: "לכו"? אלא, ענה הרב

אחרית בניו

ישיבת חכמי לובלין עמדה על תילה עד בואם של הגרמנים ימ"ש בשנת ת"ש. הגרמנים, שגירשו עוד שנה קודם את תלמידי הישיבה, נכנסו לישיבה ושרפו אותה עד היסוד. את הספרייה התורנית הענקית שהייתה בישיבה הם שרפו בטקס פומבי בכיכר השוק, לעיניהם של יהודי לובלין. בביטאון הנערץ

כשבא הרב שפירא לבקרו, התאמץ ה'חפץ חיים' להתיישב לכבודו ואמר: "ראוי שאקבל את רב הדף היומי בכבוד המתאים".

הגרמני, "דויטשה יוגענד צייטונג", הם כתבו: "הייתה זו גאווה להחריב את כל האקדמיה התלמודית הזאת, שהייתה נודעת כגדולה ביותר בפולין. השלכנו החוצה את כל הספרים הקדושים של היהודים והצתנו אותם. עשרים שעות שלמות השתוללו הלהבות. יהודי לובלין עמדו מסביב ובכו, אולם הוזמנה תזמורת צבאית והצלילים העליזים של המוזיקה החרישו את יללתם".

לאחר השואה חזרו היהודים ללובלין ובכו למראה החורבן. בבניין הישיבה פעל בית ספר לאחיות כחלק מאוניברסיטה קתולית, ובבית הקברות נשדדו המצבות ונהרסו קברים רבים. אך למרבה הפלא, האוהל שעל קברו של הרב שפירא נותר בשלמותו. לאחר שנים של משא ומתן עיקש עם ממשלת פולין, הותר לעלות את עצמותיו להר המנוחות בירושלים. ישיבת חכמי לובלין, בנו השני של הרב מאיר שפירא, הוקמה בשנית בבני ברק, והיא נמצאת היום בשכונה הנקראת על שמו של מייסדה, "זכרון מאיר".

ובנו הבכור? למרות שלא זכה הרב שפירא לסיים את הש"ס בירושלים כפי שחלם, סיומי ש"ס רבים נעשים בעיר הקודש מדי שבע שנים, כחלק ממיליונים הלומדים את הדף היומי בכל העולם. סיומים אלו הם עדות חיה לחשיבות המפעל הגדול שהקים, ועדות

להתגשמות הענקית של חלום אחד קטן...

יום אחד, בתחנת רכבת, פגש הרב שפירא באדם שהיה נשוי לבתו של האדמו"ר משאץ. הרב שפירא ביקש לפגוש אותה, וכשנפגשו הוא אמר לה: "את זוכרת שהיינו ילדים קטנים ודיברתי איתך ועם אחיך על חלום 'הדף היומי' ואתם נהגתם לבטל את דבריי ולצנן את התלהבותי? אני מקפיד על כך, היינו בסך הכל ילדים קטנים. אבל בקשה אחת לי אלייך: את מופקדת על חינוך ילדי ישראל; זכרי: לעולם אל תזלזלי בחלום של ילד! אם הייתי בנוי כאדם שכאשר לועגים לו הוא נשבר – את יודעת מה עם ישראל היה מפסיד? את יכולה לתאר לעצמך את עם ישראל ללא הדף היומי? לכן בקשתי מכל הלב – אף פעם אל תלעגי לחלום של ילד. ילד יהודי יכול להגיע רחוק-רחוק על פי חלומו".

בניו מזרח

כשאחד מצירי ארץ ישראל הציע לרב מאיר לעבור עם ישיבתו לארץ ישראל, ענה לו הרב: "אילו באתם אליי לפני שתכננתי את לובלין כמקום הקמת הישיבה, הייתי ללא ספק שוקל בדבר ומחליט להקים ישיבתי בארץ הקודש".

למרות זאת, בשנת תרצ"ג תכנן הרב שפירא את עלייתו לארץ ישראל, ורצה לבנות בה את ישיבתו: "אין שלמות במה שאנו בונים בגולה. לא התחלתי לבנות בארץ ישראל,

לא הערכתי את הרצון של עם ישראל... עכשיו רכשתי לי ניסיון, עכשיו אני מקווה, ברצות השם, להקים בירושלים ישיבה". כהכנה למסע הוא החל ללמוד את סדר זרעים ואת ההלכות העוסקות במצוות התלויות בארץ יחד עם עשרה מתלמידיו.

הרב, שהיה נוהג להתפלל בפסח בבית הכנסת של החוזה מלובלין, הגיע באותה שנה לבית הכנסת בשמחת תורה, והודיע לתמהים על מעשהו זה, כי בפסח הקרוב לא יוכל להשתתף בתפילת החג בבית הכנסת, כיוון שהוא כבר יתפלל בארץ ישראל.

אך הרב שפירא לא זכה לעלות לארץ ישראל, ונפטר כשבועיים לאחר אותו שמחת תורה. רבי

מנדל אלטר מפאביאניץ הי"ד ספד לו ואמר: "הנך היהודי הראשון שתזכה היום לקבלת פנים מיוחדת במינה בעלמא דקשוט. כל התנאים והאמורים של הש"ס ייצאו לקראתך לקבל את פניך, כי על ידי תיקון לימוד הדף היומי גרמת שרבות יהודים דובבים יום יום את שמותיהם ואמרותיהם".

מאימתי פרק ראשון ברכות

פרק ראשון - מאימתי

ובקרבן. חכמים למדו מפסוק זה (למן י: שיש לקרוא קריאת שמע פעמיים ביום^ט, בזמן השכיבה [קריאת שמע של ערבית] ובזמן הקימה [קריאת שמע של שחרית]). ומכיון שאין הדבר ברור אימתי הם זמן השכיבה וזמן הקימה, הוצרכה המשנה לבארם. משנתנו עוסקת בזמני קריאת שמע של ערבית^י.

המשנה מבארת אימתי מתחיל זמן קריאת שמע של ערבית: **מאימתי קורין את שמע בערבין** - ממתי אפשר לקרוא קריאת שמע בכל ערב^י. משנה שמהלכה שנטמא וטבלו נכנסים - רשאים להכנס **למטה** בתרומתם^י, דהיינו משעת צאת הכוכבים^י, שמאז הוא זמן שכיבה. אבל הקורא קודם לכן לא יצא, מפני שאין דרכם של בני אדם לשכב קודם לצאת הכוכבים, ואין זמן זה נחשב כזמן שכיבה^י.

המשנה מבארת אימתי הוא סוף זמן הקריאה, ומביאה שנחלקו תנאים בדבר^י:

זמן קריאת שמע של ערבית נמשך עד סוף האשמושה [-המשמרת]^י

שמותר לכהנים לאכול תרומה קודם קריאת שמע, כיון שאכילת תרומה היא מצוה, כעבודה במקדש. ובתפארת ישראל (יין אות 3) ביאר באופן אחר, שבזמן התנאים היו המקואות מחוץ לעיר, וכיון שהיו רגילים לטבול סמוך לשקיעת החמה, על כן עד שנכנסו העירה כבר הגיעה עת צאת הכוכבים, ונמצא שבזמן זה רק נכנסו לאכול, ועדיין לא אכלו ממש. ביאור שלישי כתב בשפתי חכמים (ד"ס נמקן), שזכנסים פירושו נכנסים מטומאה לטהרה.

בש"ת הרמ"ע מפאנו (סי' 6) הביא, כי בספרים ישנים הגירסא היא 'נכנסין לתרומתן', ולא 'נכנסין לאכול בתרומתן'. לפי גירסא זו באה המשנה ללמד שלפני צאת הכוכבים אסור לכהנים לא רק לאכול בתרומה, אלא אפילו לגעת בה, משום ש'טבול יום' [שטבל ולא העריב שמשון] פוסל את התרומה במגעו.

טז. בהן שנטמא וטבל נקרא 'טבול יום', ואינו אוכל תרומה עד עת צאת הכוכבים הנקראת 'הערב שמש'. גמרא (במשנה העמה, ינחם עז:).

נקט התנא 'בתרומתן' ולא 'בתרומה', בכדי ללמד שמדובר באופן שהתרומה מוכנה לאכילה, ואין צורך עוד להתעכב בהכנתה. תוספות יום טוב (פ"א מ"א). וראה ביאור נוסף באמרי נועם (ד"ס נמנוקן).

יז. זמנו של 'צאת הכוכבים' הוא כאשר נראים שלשה כוכבים (שפת לא:). הגמרא (ספ) מבארת שאין הכוונה לכוכבים גדולים הנראים גם ביום, ולא לכוכבים קטנים הנראים רק בהמשך הלילה, אלא לכוכבים בינוניים. מאחר ואין הכל בקיאים מה הם כוכבים בינוניים, על האדם להמתין עד שיראו שלשה כוכבים קטנים. ביום המועד בו לא ניתן לראות כוכבים, עליו להמתין עד שישער בבירור שכבר היו צריכים הכוכבים להראות. תלמודי רבינו יונה (להלן ע"ז ד"ס וסא).

כתב המאירי (ד"ס הנשנה) על פי הירושלמי (פ"א ה"א) [לפי גירסתו], שצריך שייראו שלשה כוכבים סמוכים, ופירש שהכוונה היא שאינם רחוקים מאוד זה מזה.

יח. רש"י (ד"ס עז).

בזמנו של רש"י נהגו לקרוא קריאת שמע ולהתפלל ערבית כבר מבעוד יום. רש"י (ספ) מקשה על כך, שהרי מבוואר כאן שהקורא קריאת שמע קודם צאת הכוכבים אינו יוצא ידי חובתו, והוא משיב [על פי ברייתא שהובאה בירושלמי (פ"א ה"א)], שאותה קריאת שמע שקרא קודם הלילה לא נאמרה לשם מצות קריאת שמע, אלא רק בכדי לעמוד לתפילה מתוך דברי תורה, ואכן אין יוצאים בה ידי חובה. רש"י מוסיף, שכיון שכן חייבים מתפללים אלו לחזור ולקרא קריאת שמע פעם נוספת לאחר צאת הכוכבים, והוא מסיים, שאדם הקורא קריאת שמע של המיטה יצא בה ידי חובה זו, אף על פי שקרא רק את הפרשה הראשונה. [וראה ברא"ש (סי' 6) ובתלמודי רבינו יונה (ד"ס ומנ) ובראשון לציון (ד"ס מנא) אודות הברכה שיש לברך על קריאת שמע זו שיוצאים בה ידי חובה].

בתוספות (ד"ס מלמתי) הקשו על דברי רש"י כמה קושיות, כגון מדוע אין קוראים על המיטה את כל שלש הפרשיות, וכן מדוע אין מברכים אז את ברכות קריאת שמע ואין סומכים גאולה לתפילה, ודעתם היא שאכן יוצאים ידי חובת קריאת שמע באותה קריאה שמבעוד יום. שו"ת שו"ת ב"ר יצחק אופנים: א. בשם רבינו חם כתבו, שהנוהגים כן פוסקים כרבי יהודה (למן טו). הסובר שזמן תפילת מנחה הוא עד 'פלא המנחה', דהיינו שעה רבע לפני השקיעה, ואחר זמן זה מתחיל זמן תפילת ערבית, ולדעתו אף זמן קריאת שמע של ערבית הוא מפלא המנחה, ושלא כדברי משנתנו. ב. בשם ר"י כתבו, שהנוהגים כן סוברים כאותם תנאים שבברייתא לקמן (ע"ז), שמתבאר מדבריהם שתחילת זמנה הוא קודם צאת הכוכבים, ושלא כדברי משנתנו. והרא"ש (ספ) הוסיף לבאר, שסמכו על אותן דעות מתוך הדחק בלבד, משום שהציבור מתקבצים לתפילת המנחה, ואם היו צריכים להמתין עד צאת הכוכבים היה כל אחד הולך לביתו ולא היו מתקבצים שוב להתפלל ערבית ציבורי. ובשיטת רש"י ראה עוד בתלמודי רבינו יונה (ד"ס מנא) ובפני יהושע (מנחם ספ).

יט. פירשנו את המשנה כפוחתת כאן פסקה חדשה, על פי המבואר בהערה להלן מדברי הגמרא (ג) הדנה אם אף הרישא היא מדברי רבי אליעזר, ראה שם.

כ. 'משמרת' היא כינוי לתפקיד שאדם ממונה עליו לעשותו. רש"י (מנחם ג יז). ראה בהערה הבאה אודות התפקיד שבמשמרות הלילה.

מסכת ברכות עוסקת בעיקרה בדיני קריאת שמע, תפילות וברכות, והמסתעף מהם, והיא כוללת ארבעה עניינים עיקריים: א. דיני קריאת שמע וברכותיה^א. ב. דיני שלש התפילות, שחרית מנחה וערבית, ותפילת מוסף^ב. ג. דיני ברכות הנהנין^ג. ד. דיני ברכות ההודאה^ד והשבח^ה. מסכת זו נקבעה בראש המסכתות, משום חשיבותם של העניינים בהם היא עוסקת, בקריאת שמע שיש בה מיסודות האמונה [יחוד ה' וכדומה], ומשום שענייניה נהגים בכל יום ויום^ו.

פרק זה עוסק בדיני קריאת שמע וברכותיה^א, ומתבארים בו שלשת העניינים הללו: א. זמני קריאת שמע בערבית ובשחרית. ב. אופן הקריאה. ג. הברכות שיש לברך לפני קריאת שמע ולאחריה^א. כמו כן מתבארים בפרק דיניה של מצות זכירת יציאת מצרים בכל יום.

משנה

נאמר בתורה בפרשת שמע (דברים ו ו) [דְּפַרְתָּ בָּם וגו'] וּבְשִׁפְךָ

א. דינים אלו נתבארו בעיקר בשלושת הפרקים הראשונים.
ב. דינים אלו נתבארו בעיקר בפרקים השלישי הרביעי והחמישי.
ג. ברכות שיש לברך על הנאות שונות, כגון אכילה שתייה וריח. דינים אלו נתבארו בעיקר בפרקים השישי השביעי והשמיני.
ד. הברכות שיש בהן הודאה לה' על טובותיו, כגון על בניית בית חדש, קניית כלים חדשים וכדומה.

ה. ברכות שיש בהן שבח לה', ומברכים אותן על עניינים מחודשים הבאים או נראים לפרקים, כגון ברכים ורעמים, ימים ונהרות, וכדומה. דינים אלו נתבארו בפרק התשיעי.

ו. מאירי (הקדמה לז' המנחה ד"ס וסא אלא, הקדמה למנחת ד"ס אמר). וראה ביאור נוסף בדברי הרמב"ם (הקדמה לסדר ועיס ד"ס ותקן).

ז. המשנה פותחת בדיני קריאת שמע, משום שנאמר (תהלים ק"א י) 'ראשית חכמה יראת ה'', ועל כן בראשית דבריה היא עוסקת בקריאת שמע, שיש בה קבלת עול מלכות שמים ויראת ה'. פסקי רי"א (ה"א אות 6). ובש"ת הרי"ם (מחשבים נסוף הספר, ד"ס מלמתי) ביאר, שפתחה המשנה בקריאת שמע של ערבית משום שהיא המצוה הראשונה שמתחייב בה האדם כשהוא מגיע לגיל מצוות, שהרי הוא מתחייב בה מיד בתחילת הלילה כאשר הוא נעשה בן שלש עשרה שנים.

ח. מאירי (הקדמה למנחת).

ט. וראה בגמרא (להלן מ"א). שיש אומרים שחובת קריאת שמע אינה אלא מדרבנן, וכונת פסוק זה היא לחובת לימוד תורה בבוקר ובערב.

י. אילו היה נאמר שיש לקרוא קריאת שמע 'בבוקר ובערב', לא היה מקום לשאול מאימתי קורין את שמע בערבית ובשחרית, שהרי הדבר פשוט שהלילה מתחיל בצאת הכוכבים והיום מתחיל בעלות השחר, שנאמר (מנחם ד טו-טז) 'ואנחנו עושים במלאכה וגו', מעלות השחר עד צאת הכוכבים וגו', והיה לנו הלילה משמר והיום מלאכה, ולמדנו חכמים (להלן ע"ז) מפסוק זה, שהזמן שעשו בו מלאכה, שהוא מעלות השחר עד צאת הכוכבים, נקרא 'יום', ושאר הזמן נקרא 'לילה'. הגידון אודות זמני קריאת שמע, הוא משום שהתורה תלתה את זמני הקריאה בשכיבה ובקימה, ולא בבוקר ובערב. מאירי (ד"ס הנשנה).

יא. המשנה הבאה (למן ט) תעסוק בזמני קריאת שמע של שחרית.

יב. נקט התנא בקריאת שמע 'קורין', בלשון רבים, לעומת דבריו בקריאת המגילה בפורים (מגילה ג) בה נקט לשון יחיד, 'מגילה נקראת', משום שבמגילה יכול אדם אחד להוציא את הרבים ידי חובתם, ואילו בקריאת שמע חייב כל אחד לקרוא בעצמו. ריטב"א (מגילה ג ד"ס מגילה) על פי הירושלמי (פ"ג ס"ג). כיוצא בדבר ביאר בשנות אליהו (פ"א מ"א ד"ס קורין) מדוע בברכות קריאת שמע נקט התנא (למן י"א) 'מברך', בלשון יחיד, ואילו בקריאת שמע נקט 'קורין' בלשון רבים, משום שרק בברכות קריאת שמע יכול אדם להוציא את חבריו, ולא בקריאת שמע עצמה. אך דעת השאגת אריה (סי' ו ד"ס מל מקום נלא) שאדם יכול להוציא את חבריו גם בקריאת שמע ולא רק בברכותיה, ובמשנה ברורה (סי' ס"א ק"מ) הביא שכן סוברים רוב האחרונים. וראה בחשק שלמה (ד"ס מלמתי) מה שכתב בזה.

יג. נקט התנא 'בערבין' לשון רבים, משום שיש שני זמני ערב, הערב הראשון הוא אחר חצות, משינטו צללי ערב, והערב השני הוא אחר שקיעת החמה [והזמן שביניהם נקרא 'בין הערביים']^א. זמן קריאת שמע הוא לאחר שני ערבים אלו. שנות אליהו (פ"א מ"א ד"ס עניין). [אולם הגירסא במשנה שבמשניות היא 'בערבית']^ב.

יד. 'ערב' הוא הזמן שאחר ביאת השמש, ונקרא כן משום שבזמן זה מתחיל לשרור החושך, שבו אין אדם מבחין בין דבר לדבר והדברים 'מעורבים' בעיניו. וד"ק (ספ) השעש, עין ענין. והגיר"א (מס' ו ט) כתב שתחילת הלילה נקראת 'ערב', על שם שבזמן זה מעורבים היום והלילה. [וראה עוד בענין זה ברמב"ן (שמו"ט יז א), ובביאור שמות הגרדפים שבתנ"ך (מקן ללה)].

טו. המפרשים עמדו על לשון התנא שנקט 'משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן' ולא נקט 'משעה שהכהנים אוכלים בתרומתן'. באמרי נועם (ד"ס משנה) ביאר, שאכן אין הכהנים אוכלים בשעה זו, משום שאין לאכול קודם קריאת שמע, כמבואר בגמרא (למן ע"ז), ומשנה זו אינם אלא מותרים באכילה. [אולם הצ"ח (ד"ס משנה) כתב שיתכן

[illegible]

(ב) גמ' דתני דערבית
צרישא:

במתני' כדי להרחיק.
 עי' חוס' פסחים ק"כ ע"ב
 ד"ה אמר רנא: בתום
 מברך בו כדי להמתין
 מלברכה בו. עי' חוס'
 לקמן ד' ע"ב ד"ה דלרבי.
 ובחוס' כ"ז ע"ב ד"ה
 והלכתא ובמגילה כ"ג ע"א
 חוס' ד"ה כיון: בהגהת
 מוהרי"ב אחר מלת
 הבל. עי' גיטין ל"ד
 ע"ב חוס' ד"ה אלוהם:

(א) וְשִׁנַּנְתֶּם לִבְנֵי
וְדִפְרַת בָּם בְּשִׁבְתָּךְ
בְּבִיתְךָ וּבְלִכְתָּךְ בְּדֶרֶךְ
וּבְשֹׁכְכָךְ וּבְקוֹמָךְ:
[דברים ג, ז]

וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם
אֶחָד: (בראשית א, ה)

וְכָא הַשְׁמֵשׁ וְטָהָר
וְאַחֵר יֵאָכֵל מִן
הַקִּדְשִׁים כִּי לַחֲמוֹ
הוּא: (ויקרא כב, י)

עד סוף האשמוּרה
הראשונה. ג' משמרות
היו הלילה במשמרות
עשרות המלאכים וזכר
שלהם נחלק לשלש חלקים
לשמונה לכל אחת שיהיה
לכל אחת עשרות לכל
שלישים [קמן ג.]. שיהיה
בשלישית הלילה כדאמר במזמור
נחלק שלשים חלקים כמו
[ובי.]. כדמצינו (ויקרא ו')
המונה כל הלילה עד הבוקר
השחר וזמנא דשפלות גלי
שתייכי צדק ומוטב שיזכר
חזון דמצינו [ומתני ג.].

ב.

א א מיי פ"א מהלסט
ק"ש הלכה ט' סמ"ג
עשין מ"ח טור וס"ע אור"ח
סימן ל"ג סעיף א':
ב ב מיי וסמ"ג שם
טו"ש"ע שם סעיף ג':
ג ד מיי פ"ד מהל' ענישה
קדמות הלכה ב' סמ"ג
עשין (קרבן) [קפ"א]:
ד ד מיי פ"י שם הלכה ח'
[סמ"ג שם]:
ה ו מיי פ"א מהל' ק"ש
הלכה ט' סמ"ג עשין
י"ט טו"ש"ע אור"ח סר' ג"ח
ובס"ר רל"ז ע"א:
ז ז מיי פ"ו מהל' תרומות
ה"ב [קפ"א לאוזן ידיו]:

[נדפס בדף שלפני הגמ']

6 בְּכַתִּי לֵיתָא לְחִיבֵי
אִמְרָא מִרְיָא אֲרֻם מִצִּינִי
לְשׁוֹן "אִמְרָא מִרְיָא" עֲבִי
לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה לְקַמֵּן עֲבִי
נִירִי לֵב עֲבִי עֲבִי
נִירִי עֲבִי עֲבִי עֲבִי עֲבִי
7 בְּכַתִּי נֹסֵף אַחֲרָי
אִיֶּלֶף נֹסֵף קִדְשֵׁי
וְכִיָּה בְּרִפּוֹס אֲשֹׁן
בְּרִישִׁי אֶלֶף לֵחֵן אֲשֹׁן
8 עֲבִי גִירֵסֵת
הַגְּנוּנִים כִּסְפֵּר הַמֵּאוֹר
(גִּלְיוֹן) **9** עֲבִי שִׁתְּגִיורִי
וְהִקְטֵר לְשׁוֹן **10** וְאִשְׁרֵי
(וְכִיָּה) בִּשְׁטֹאֵן אִי רִישִׁי
כִּסְמִבֵּי דְּבִרִי רִישִׁי
וְכִיָּה בְּרִישִׁי עֲבִי
כִּסְמִבֵּי שִׁתְּגִיורִי אֲרֻם
בְּחִית הַלֵּל חִי"א אֲשֹׁן
כִּתֵּב שְׂבֻדָּקָא נֶקֶט רִישִׁי
לְשׁוֹן "קִדְשֵׁי חֲבִיבִים",
וְלֵא "אִמְרָא" (עֲבִי);

כאן עורב רעכטער
 מיטן וועגשטעלער
 דריטער, דריטער
 מומאח, מומאח
 שטערטהע לילדי
 בקרן צונו זיך וועב
 וועלדער וועלדער
 ירוחות חן שפילן אין
 שפרן מעכעלין אלץ
 שטאט השמש שטאט
 שיכיל קרענע
 שפערט חן שפערט
 לאכול תרומה; וואס
 השמש ווער וואס
 יאכאן פון קראס
 מוקרין קראס
 באשילת תרומה
 כנס ימות כנס
 העיר ער ער
 באמירן קראס
 ער אונז כנסער
 העיר שמש אונז
 תרומה תרומה
 כפרת וכו' וואס
 שמש שמש
 חסד: וואס וואס
 שרר וואס וואס
 קאסר קרא
 שטעקעק הער
 יענה דער ווער
 שרר דער חלץ
 ער ששקעה לאמר
 דער
 הוכרים לע שזון
 שעת אורח מאלץ
 חן מולץ חן
 כסחיים צג (ע"ב)
 וואס וואס
 קרשים: חן
 חן אורח קרין
 חסות כסות יא ע"א
 חן רבי ששון
 חן חן

תנא דחייבים וכו' והיכא
דהר ובן'. ואמר יאכל מן

מאימתי

קורין את שמע בערבין * משעה שהכתנים נכנסים לאכול בתרומתן עד סוף האשמורה הראשונה דברי ר' אלעזר וחכמים אומרים עד חצות רבן גמליאל אומר עד שיעלה עמוד השחר מעשה ובאו בניו מבית המשתה אמרו לו לא קרינו את שמע אמר להם אם לא עלה עמוד השחר חייבין אתם לקרות ולא זו בלבד אמרו אלא (א) כל מה שאמרו חכמים עד חצות מצותן עד שיעלה עמוד השחר (ב) הקטר חלבים ואברים מצותן עד שיעלה עמוד השחר (ג) וכל הנאכלים ליום אחד מצותן עד שיעלה עמוד השחר א"כ למה אמרו חכמים עד חצות (ד) כדי להרחיק אדם מן העבירה: (ה) גמ' (ו) תנא היכא קאי דתני למאימתי ותו מאי שניא (ז) דתני בערבית ברישא בלתי דשרחית ברישא תנא אקרא קאי (ח) דכתיב (ט) בשבך ובקומך והכי תנני ומן קריאת שמע דשכיבא אימת משעה שהכתנים נכנסין לאכול בתרומתן ואי בעית אימא יליף נכנסין מבריותו של עולם דכתיב (י) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד אי הכי סיפא דתנני (יא) בשחר תני בשחרית עד דקאי בשחרית פריש מילי דשחרית והדר פריש מילי דערבית: אמר מר^ב משעה שהכתנים נכנסים לאכול בתרומתן מכדי כהנים אימת קא אכלי תרומה משעת צאת הכוכבים לתני משעת צאת הכוכבים מלאתא אנב אורחיה קמשמע לן כהנים אימת קא אכלי בתרומה משעת צאת הכוכבים והא קמשמע לן (ב) דכפרה לא מעכבא כדתנא (א) ובא בבבתו מלאכול בתרומה ואין כפרתו מעכבתו בן השמש ביאת השמש והאי וטור טורי וימא

קורין וכו'. פ' רש"י ואנן היכי קרינן מצעוד ואין
ואין אנו ממעינין ללחא הסוככים כדמפרש בגמ' על
שקריאת שמע שעל המטה עיקר והוא לאחר זאת
איתא צירושלמי^א אם קרא קודם לכן לא ילא ואם כן
למה לא ממפללין^ב קריאת שמע צבית
הנכנס כדי לעמוד תפלה מתוך
דברי תורה. תימא לפירושו והלא אין
העולם רגילין לקרות סמוך לשכיבה
אלא פרשה ראשונה (לקמן דף טז:) ואם
כן שלש פרשיות היה לו לקרות. ועוד
קשה דלר"י לנצח בקריאת שמע שהם
לפניה ושמים לאחריה צעירות^ג.
ועוד דלדאיתא קריאת שמע סמוך
למטה אינה אלא בשביל המזחיקין
כדאמר בסמוך (דף טז.) ואם תלמיד
חכם הוא אינו נריך. ועוד קשה דל"כ
פסקיתו כרבי יהושע שכן לו דלמר
תפלות צאנמא תאסוף פ' צאנמא על
שני קריאת שמע בין קריאת שמע של
שחרית ובין ק"ש של ערבית ואנן
קיי"ל כר' יוחנן דלמר לקמן (דף טז:)
אזוזו בן העולם הבא זה הסומך
גאולה של ערבית לתפלה. לכן פ' צבית
ר"ת דלדבריה קריאת שמע של צבית
הנכנס עיקר. ואם תאמר היאך אנו
קורין כל כך מצעוד יוס. ויש לומר
דקיימא לן כרבי יהודה דלמר צפרק
תפלת השחר (דף טז:) דומן תפלת
מנחה עד פלב המנחה דהיינו אחד
עשר שעות פחות רבע ומיד שכללה
וזמן המנחה מתחיל זמן ערבית. ואם
תאמר היאך אנו ממפללין תפלת מנחה
סמוך לתשכיה ואפילו לאחר פלב
המנחה. יש לומר דקיימא לן כרבנן
דלמרי זמן תפלת המנחה עד הערב
ואמרינן לקמן (דף טז:) השאף דלמר
אחמרה הלכתי לן כמר ולא כלל
דעבד כמר עד דועבד כמר עד.
מכל מקום קשיא דהוי כחרי קולי
דסתמן אהדי שהרי מאזיה טעם
אנו ממפללין ערבית מיד לאחר פלב
המנחה משום דקיימא לן כרבנן.
המנחה בלה כדברי רבי יהודה ומיד
הוי זמן ערבית וזומן התפלה עזמה
לא קיימא לן כרבי יהודה אלא כרבנן.
על כן אומר ר"י דודאי קריאת שמע
של צבית הנכנס עיקר ואנו שממפללין
ערבית מצעוד יוס סצירה לן כהני
תנאי דגרמא^ד דלמרי משעה שקדש
היום וגם משעה צבית אדם נכנס
להסב דהיינו סעודת ע"ש והיא היתה
מצעוד יוס ומאזיה שעה הוי זמן
תפלה^ה. וגם ראייה (לקמן דף טז:) דרבי
יוסף משמע דקריאת שמע של צבית הנכנס היא עיקר.
ק"ש קודם תפלתו שמו שאלו רגילין לומר אפי' תפלה
ק"ש על טעמו שאין לנצח^ו. וגם אינו נריך לקרות אלא
הוא: **א**י הבי סיפא דקתני שחרית ברישא. אי אמרת
קרא דצרייתו של עולם א"כ קפיד אכל מילי א"כ סיפא
ציוס הללמך (תהיט קט) ולא קא תשיב יראו עיניו
לשלא שהיו עומדים צדה והם מסוככים סמוך המזחיקים
לפ' **א**ה שבבבא. וז"ת תינא חלא זימנא בנס' נגשים
לשמיית לאשמועינן בקורא ק"ש למה שפורש בגמ' כרבי^ז.

דילמא
 ופתי חכמים: [ז] בתוס' ר"פ הוי זמן **שכיבה**: [ט] לשון התוס' בחולין ומוע' שלמי' מותר אקב"ו לקרוא שמע, ונפסק כן ברמ"א סי' רלט סעי' א. אקב"ו על ק"ש ולהלמיקו באהבה: [ט] תיבות "אלא בלילה" דחוק עיין עיני צדקת הצדיק לר' צדוק הכהן אות ל"ו וע"ע תוס' לקמן ו ע"א דה"ה

מַאֲמָתִי קורין את שמע בערבין. משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן. כהנים שנטמאו וטבלו והעריצו משמן והגיע עתם לאכול בתרומה: עד סוף האשמורה הראשונה. שלשים הלילה כדמפרש צנ"ר (דף א.), ומשם ואילך עבר זמן, דלא מקרי זמן ומנע שכיבה ולא קריין ביה שצדכן^(א), ומקמי הכי נמי לאו זמן שכיבה, לפיכך הקורא קודם לכן לא ילא ידי חובתו. אלס כן לתה קורין אותה צבית הכנסת כדי לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה, והכי תניא צבירי צברות ירושלמי^(ב). ולפיכך חובה עלינו לקרוא משתחנף וצקריאת פרשה ראשונה שלום קורא עד מנחת ילא: עד שיעלה עמוד השחר. שכל הלילה קריי זמן שכיבה: הקטר חלבים ואברים. של קרצנות שוקק דמן ציוס: מצותן. להטלות כל הלילה, ואילן נפסולן צליה עד שיעלה עמוד השחר וכן מטתה מן המזבח^(ג) דכתי' לא ילין לבקר (שמות יא: ח). חלבים: של כל קרצנות: אברים. עולה: ובף הזאבאים ציוס אחד. כגון תחטאת^(ד) ואסו וכנשי עזרת^(ה) ומנחות^(ו) ויטודע^(ז): מצותן. זמן אכילתן. עד שיעלה עמוד השחר. והוא מביאן להטות נזח, דכתיב צבודה לא יניח למנוע עד בקר (ויקרא י) וכלס תמורה תלנוז^(ח): אם כן למה אמרו חכמים עד חצות. בקריאת שמע וצאלילת קדשי^(ט):

אדם מן העבירה: ^גגמ'
מאימתי ותו מאי שנא
לתני דשחרית בריי'
^הדכתיב ^הבשכבך ו
קריאת שמע דשכיבה
נכנסין לאכול בתרומת
מבריינו של עולם ד
בקר יום אחד אי הכי
מברך שתיים לפני
מברך שתיים לפני
דערבית ברישא תנא
תני בשחרית עד דקא
דשחרית והדר פריש כ
משעה שהכהנים נכנס
מכדי כהנים אימת ק
צאת המוכבים לתני
מלתא אנב אורחיה ק
קא אכלי בתרומה מש
המשעה צאת המוכבים
השמש כדילוף לקמן (עמוד ז)
השמש כדילוף לקמן (עמוד ז)

השמש ושחר¹ ביאת שמשו מעכבתו מלאכול בתרומה
מלאכול בתרומה² וממאי דהא ובא השמש ביאת השמש

והיה מלך של שנת בערב שנת ומסמחא גס היה קורא קריאת שמע.
 וקדמא בירושלמי^א לנה היו קורין בצהרי^ב וכו' ואומר ר"ת שהיה
 יואה בן שזאן ק"ס^ג איה אלף לעמוד במחלל דברי תורה. ומכאן
 התפרסם הלשון: **ליתני** ושהיה בירושל. כדאשכחא במחלל דליתני.
 אלולא דסמיך אקרא בערבין א"כ אינו מופיד דבר אלף אה"ס. אלולא
 דקמי וכו': **מברך** שהם צפניה וכו'. והשנה ברכות.
 והיה ברכה חקו רנן^ד כד^ה להמחין לתפריס צבית השנה. ודוק.
 ואלולא צבית נכחית שנו הן ריכין להמחין לתפריס אלף צביתא^ו. וד^ז
 ומיניו הן בערב^ח (דף ע"ד): תפריס שמו אלול תפריסיה
 (תפריס)

שנים כדורות (ג.) ב' משמרות היו הילולה (יזמא ב.). משמרות. (שם תהק) [תקן] הילולה שיליה
 וזו רעיוותי תחבסת כדורות [יאהב ב.] ש' ע"ס שפתי חכמים]. הקבר חלד'ם ואבר'ם בבוז'ה
 וקח'ם על המזבח כל הילול' וזו לקריק' כל הילול' [שם חס.] ש'ו טעול על מוקד'ם על
 מוקד'ם על חלד' מנח' כל הילול' אבר'ם ופד'ם ב' קרבת'ם ששט'ו חס' אצל כל מעול'ם
 [יחגיגה יג.] כד' הדר'ה'ק' אדם מן העבר'ה'. שח' יאכל מנח' לאחר שח' עמוד השחר
 וקח'ם לית' הפסול נח'ם על' כל'ם וכל'ם אצל'ם שח' משא'ל עד בקר יוב'ה יז'ה
 וז'ה בבוז' שתי'ם וכו'. כלדמ' כדנכ'ס ירושל'מי' הפד'ס'ם נד'ר' רעיוות' (שם) כ'תח'ס'ם

של הדף היומי. השעון דופק – גם כשמחנכים את הבן וגם ביום העצמאות, גם במילואים וגם כשיש לחץ בעבודה. פספסת יום – תרגיש בכך מיד, אתה בפיגור של דף. בניגוד לתחומים אחרים, כאן לא ניתן לרמות את עצמנו. אנו יודעים בדיוק היכן אנו נמצאים וכמה למדנו. כך מתמסרים ללימוד בצורה אמיתית.

נימוק רביעי: ידע. גם אם איננו מבינים הכל, וגם אם אנחנו זוכרים מעט מאוד, אנו מקבלים במסגרת הזאת מושגים רבים מאוד. אנחנו לא נזכור את כל מהלך הסוגיה, אבל נצא עם ידע רב ומקיף של כללים והלכות. יתרה מזאת, אפילו אם את המושגים הללו לא נזכור – שכרנו הוא בכך שבפעם הבאה שניתקל בהם – הם לא יהיו סינית עבורנו. הדף היומי מזכה אותנו בהיכרות עם עולם התורה. גם אם לא נזכור דבר, לפחות פגשנו את התורה.

נימוק חמישי: אמצעי עזר. אדם הרוצה ללמוד אבל זקוק לאמצעי עזר, ימצא במסגרת זו כמות אדירה של אמצעים. רשת שיעורים ענפה הפזורה בכל מקום, שיעורים באמצעות האינטרנט, דפי עזר לסיכום ולהבנה ועוד אמצעים שונים ומגוונים הפזורים כיום בשטח.

נימוק שישי: כל ישראל חברים. בכל מקום בארץ שאליו נגיע, קיים שיעור בדף היומי. גם אם אנו נקלעים לעיר לא מוכרת וגם אם אנו נוסעים ברכבת, תמיד נוכל למצוא שיעור או חברותא ללימוד. אנשים שונים הבאים ממקומות שונים יכולים ללמוד ביחד את אותו דף.

נימוק שביעי: רכישת כלים ללימוד גמרא. מי שרץ כל יום קילומטר, יידע בסוף לרוץ מהר. העובדה שאנו לומדים בכל יום דף גמרא משפרת בטווח הרחוק את יכולת הלימוד שלנו.

נימוק שמיני: סיפוק. לימוד הדף היומי גורם לנו להתרומם מעל שגרת היום-יום. אנו מצליחים להספיק בנוסף לעיסוקי העולם הזה (החשובים לשעצמם, כמובן) גם דברים נוספים. הדף היומי מצליח להרחיב את תחום העיסוק שלנו גם לעולמות רוחניים יותר.

ביום חמישי, י"ד באב, יסיימו עשרות אלפי יהודים את לימוד הש"ס. למחרת, ביום שישי, ערב שבת 'נחמו נחמו עמי', יתחיל סבב נוסף של לימוד הדף היומי. אצרך לפניכם המלצה להצטרף למפעל, המלצה שכתבתי לפני כשבע שנים וחצי עם תחילת המחזור הקודם, הכוללת שמונה נימוקים בעד ההצטרפות:

נימוק ראשון: "אם כולם אומרים, כנראה שזה נכון". אין ספק שמסגרת הדף היומי היא המסגרת הלימודית הכי מצליחה בעולם. בכל רחבי הגלובוס פזורים אנשים רבים מאוד הלומדים 'דף יומי'. קשה לפספס את הנוכחות המרשימה של הלומדים, זאת בייחוד לאור העובדה שבשנים האחרונות גדל מספר הלומדים בצורה אסטרונומית.

מסגרת ענקית כזאת, חייבת להיות דבר טוב. העובדה שכל כך הרבה אנשים, מכל כך הרבה מקומות, מכל כך הרבה שכבות, ובמשך כל כך הרבה שנים – לומדים בהתמדה, מעידה יותר מכל נימוק שכלי אחר, על התועלת המרובה שבמסגרת.

אחת המסיבות לסיום הקודם של הש"ס התקיימה ב'מדיסון סקוור גרדן'. למרבה ההפתעה, כל הכרטיסים אזלו חצי שנה לפני האירוע. זאת, בעוד שאפילו כרטיסים למשחק N.B.A. שבו משחק מייקל ג'ורדן, אוזלים רק חודש או חודשיים לפני. מו"ר הרב אהרן ליכטנשטיין העיר פעם, שבמאבק בין רבי מאיר שפירא, מייסד הדף היומי, לבין מייקל ג'ורדן, זכה דווקא הרב הזקן.

נימוק שני: קיום המצווה שמוטלת על כל יהודי ללמוד את כל התורה. הגר"מ פיינשטיין (אג"מ יו"ד ח"ד לו:ט) כתב בתשובותיו: 'שיש מצווה על כל אחד מישראל ללמוד את כל התורה כולה... והיינו שצריך להשתדל שילמוד בכל יום פרק אחר... וכשהתחילו להתרשל, הונהג ע"י הגאון ר' מאיר שפירא שיהיה דף יומי כללי קבוע בכל העולם. שבלמוד זה מקיימין לימוד כל תורה שבע"פ'.

נימוק שלישי: מחויבות. אין מסגרת שממחישה את המחויבות שלנו ללימוד, יותר מהמסגרת

מעמד

סיום הש"ס המרכזי

אחרי שבע שנות לימוד,

נתאסף לחגוג את סיום לימוד הש"ס ברב עם והדר
בהשתתפות מרגן רבנן ותלמידיהון די בכל אתר ואתר

יום חמישי י"ד באב תשע"ב (02.08.12) בבנייני האומה

19:00 שיעורים

זרעים	מועד	נשים	נזיקין	קודשים	טהרות	שיעור לנשים
הרב מיכה הלוי, רבה של פתח תקווה	הרב יעקב שפירא, ראש ישיבת מרכז הרב	הרב ישי בוכריס, דיין בבית הדין הרבני	הרב משה דימנטמן, ראש כולל לדיינות, רחובות	הרב ראם הכהן, ראש ישיבת ההסדר עותניאל	הרב שבתי רפפורט, ראש בימ"ד לתורה, בר אילן	הגב' שולמית אליצור, חוקרת הפיוט
הרב שלמה ריסקין, רבה של אפרת	הרב יהושע וייצמן, ראש ישיבת ההסדר במעלות	הרב שלמה אבינר, רבה של בית אל, וראש ישיבת "עטרת כהנים"	הרב ישעיהו הדרי, ראש ישיבת הכותל	הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת רמתן גן	הרב אליהו זיני, רב הטכניון וראש ישיבת "אור וישועה"	

20:00 אירוע מרכזי הכולל מעמד סיום הש"ס, דברי תורה ומופעים

בהשתתפות הרבנים שליט"א: הרב יעקב אריאל, הרב חיים דרוקמן, הרב אהרן ליכטנשטיין, הרב זלמן מלמד
הרב אברהם צוקרמן, הרב מרדכי גרינברג, הרב חיים סבתו, הרב שמואל אליהו, הרב דוד סתיו,
ועוד רבנים נוספים, מגידי שיעורים מכל הארץ ותלמידי הדף היומי (עזרת נשים פתוחה)

מקהלות הילדים
'פרחי עציון' ו'פרחי חורב'
בניצוחו של דודי ליבוביץ

יצחק וידידיה מאיר

אהרן רזאל

מקהלת החזנות "נעיונות יתנו"
בניצוחו של יותם סגל

נפתחה ההרשמה דרך האתר: siumshas.a7.org/heb

הפקה: אשחר & ותקין | הפקה מוזיקלית: עמית בן עטר

רבנים | גבאים | מגידי שיעורים צרו קשר לתיאום והרשמה מרוכזת - חלי 0545-680014
הכניסה ללא תשלום - בהרשמה מראש דרך האתר

גם אני אומד דף יומי!

יהושע דה

נשוי, אב לשמונה • תובע עירוני
בוגר ישיבת ההסדר בשילה • גר בפדואל

"אני אומד את הדף היומי כבר מהמחזור שלפני, כאשר במחזור
הנוכחי אני מסיים בפסוק הראשון את הש"ס מתחילתי וקד סופו.

"פסוק הייתי אומד בשיעור או בחברותא, אבל היום אני אומד לבד עם
החברותא של ה"מתיבתא". זו צורה נוחה מאוד לאומד כדי לאומד בקרב
היומי ולהלמיק בצורה בסיסית.

"הצטרפתי לאומד הדף היומי כיוון שהיה משהו שמאחד
את כל עם ישראל בכל מקום שהוא, כאשר כולם אומדים את אותו דף
באותו היום.

"מנפים להתמיד בכל יום, אבל זה לא תמיד קל. אני מניח במילואים
ביחידת חי"ר, ובצמח שאני במילואים זה ממש לא קל להתמיד. אבל בשביל
זה יש את החברותא, ואני יכול להשלים ביתר קלות לאחר המילואים.

"אני מתכוון בקצרה להאשים לאומד גם במחזור הבא. מסכת יבמות
לא נלמדת קלה יותר, אבל ההתמדה נותנת לי יכולת להתגבר.

"אני מצמח אנשים להצטרף לאומד הדף היומי, בהשקפה יומית לא גדולה
במיוחד מאנשים שהיו קודם. זה שמסיימים בסוף את הש"ס זה ציפור -
הדבר הקטן הוא הלימוד היומי."

מאיר אהרונב

נשוי, אב לשלושה וסב לתשעה
יהלומן • גר בסביון

"אני אומד כחלק מקבוצה בבית הכנסת המרכזי של סביון,
בשיעור של הרב בלוק, מדי יום לאחר תפילת שחרית אנו
אומדים את הדף היומי.

"בשלב מסוים התחלתי לקבל את החברותא של המתיבתא,
ולקחת אותן איתי לשיעור. החברותא מקלות לי הכנת התלמוד,
אלא ספיק. היום כבר יש לי את כל האלקים של המתיבתא, מה
שמצריק לא ארון מיוחד כי אם ספריה מיוחדת.

"קשה מאוד להתמיד בלימוד הדף היומי, אני נמצא בחלק
מהצמח בפסיקות או באירועים, ואני נאלץ לפסס את השיעור.
כשנזכר פלר רצוני, אני מניח אותו על ידי החברותא של
ה"מתיבתא".

"לימוד הדף היומי אינו קל עבורי, איני בא מרקע ישיבתי
בשנה. אבן קושים את ההשתדלות לאומד - אנחנו מחויבים
לקטוק בתורה.

"בקצרה ה' בקוד כחודש אני מסיים את המחזור השני של
לימוד הדף היומי, ומתחיל מיד את המחזור השלישי. למה לא?"

אם התחלתי ללמוד דף יומי, האם באפשרותי להפסיק בכל זמן שארצה
או שצריך התרת נדרים?

הרב דב ליאור:

אם עשית התרת נדרים בערב ר"ה ואמרת את נוסח מסירת המודעה - אין בזה בעיה
של נדר ואתה יכול להפסיק. אבל אם כשהתחלת ללמוד דף יומי קיבלת
את זה על עצמך בתור נדר אף על פי שמסרת מודעה, יש בזה בעיה וצריך התרה.

קצב ולעיתין

מתיבתא לדרך

מתיבתא כ"ס

מתיבתא דרכי נעם

מתיבתא ובלכתך בדרך

מבצע מיוחד לרגל התחלת הש"ס

מתיבתא לדרך במגוון פורמטים

מתיבתא - כשוט להבין את הגמרא

מוקד הזמנות: 1800-22-55-66

אני בחור בן 30. למדתי בישיבה תיכונית. עד היום אני סוחר טראומות מלימוד הגמרא ומתקופתי בישיבה. פשוט לא התחברתי ללימוד הגמרא, לא הבנתי מה רוצים ממני. יש לציין כי לאמונה, מוסר, תנ"ך, משלים ואגדות אני מתחבר מאוד.

כיום, לאחר 15 שנים, חזרתי ללמוד על בסיס דף יומי. אני מנסה להתגבר על הטראומה ולתת צ'אנס נוסף לגמרא. אבל השאלה שוב עולה לי – מה רוצים ממני? למה אני צריך להיכנס לתוככי מחלוקות של גדולי עולם, לכל הפיתולים, הסברות והמעבר בין נושא לנושא בתוך הסוגיות (מה שגורם לי ללכת לאיבוד בקלות)? בעיה נוספת היא שלפעמים אני נתקל בתשובה של תנא או אמורא לקושייה שהקשו עליו, ואומר לעצמי: "אוי נו! איזו קטנוניות! מה זו התשובה הזו???", וזה עוד בלשון המעטה.

כמו כן, יש לציין שאני מתמיד בלימוד מהסיבה של "לשמה", בבחינת "תמים תהיה"; לא מבין למה זה טוב (אבל מבין שזה טוב), ובכל זאת לומד. כמו שאני הולך למוסכניק – אני לא הולך ללמוד את רזי מקצוע המכונאות. מה מעניין אותי איזה בורג מתאים לאיזה אום? כך בגמרא.

האם ישנו איזה תמריץ או קו מחשבה אחר כאשר אני בא ללמוד גמרא, חוץ מכך ש"צריך ללמוד"?

תשובת הרב ש. יוסף וייץ:

המזון לנשמה. היא יכולה לעורר את החלקים הרוחניים שבקרבר, היא יכולה לחבר אותך פנימה. זה נכון גם מבחינה סגולית וגם מבחינה ממשית. גדול תלמוד המביא לידי מעשה. ככל שאדם לומד יותר הוא מבין יותר את מה שהוא עושה, הוא מכיר יותר את מי שאמר והיה העולם.

חבל שיש לך רתיעה מהלימוד. אולם ייתכן שעתה, כשאתה אדם מבוגר ואין אף אחד שמלחיץ אותך ואתה יכול ללמוד לפי מה שמתאים לך, תוכל לשוב אל התלמוד. ייתכן שעדיף שתיקח חבורתא קבועה ותלמד איתו יותר לאט עם ספרי עזר. אולם אם אין לך יכולת ללמוד באופן קבוע עם חברותא, אזי הלימוד של הדף היומי הוא מצויין. הוא גורם לקביעות ויש בו את המעלה שרבים לומדים אותו וניתן לשוחח על כך עם מי שנפגשים.

בכל אופן, כל הכבוד לך שאתה מתנהג בתמימות וממשיך ללמוד. עיקר העיקרים הוא קשר לתורה. יש מעלה אם תצליח גם ללמוד ישר מתוך התלמוד ללא מתווכים.

חסד עשו איתנו גדולי האמוראים שחיברו לנו את התלמוד כמו שהוא בפנינו. הגודל של היצירה התלמודית הוא בכך שהיא מכניסה אותנו לכור ההיתוך של התורה שבעל פה. כל התפתחות תורה שבעל פה היא על בסיס התלמוד. לא יכולה תורה להתפתח שלא דרך התלמוד. נתנו לנו את הזכות להציץ אל בית היוצר התורני. אין יכולת להיות תלמיד חכם ללא אחיזה בתלמוד. אתה יכול ללמוד רמב"ם, ספרי הלכה ודרוש, אולם הכל זה כלי שני או שלישי. אתה לא נפגש עם המקור. זה גם טוב, זה גם חשוב, זה גם מקרב ומחבר אל הקודש, אולם זה לא כלי ראשון.

כל יהודי יכול להיות מחובר אל הקודש. התורה היא הלבושים של הקב"ה. מי שלומד תורה הוא כאילו אוחז בלבושים של המלך. במלך עצמו אי אפשר לאחוז – הוא אש אוכלת. אולם הוא נותן לנו לאחוז בבגדיו. בין בגדיו גם יש הבדלים. יש בגדים חיצוניים שרחוקים יותר מהמלך ויש בגדים שקרובים אל המלך. כל אחד יעשה כפי יכולתו. באמת אין טעם שתהיה מוסכניק, אולם התורה היא

האם מותר להישאר עם ציצית ותפילין בשיעור דף יומי לאחר תפילת שחרית?
הרב אברהם יוסף: מצווה ללמוד עם התפילין, ובלבד שלא ידבר עמהם דברים בטלים.

קצב ואיתן

תורתך שעשעי

ענו על 6 השאלות שלפניכם, שלחו את התשובות לכתובת הדואר האלקטרוני: oz@bhi.co.il

ותוכלו לזכות בפרסים!

בין הפותרים נכונה בכל שלושת השבועות הקרובים יוגרל ש"ס מתיבתא המלא, הכולל 130 כרכים!!! בנוסף, יוגרלו עוד 8 סטים של ש"ס קטן.

בהצלחה!

4. לאילו מן המסכתות הבאות יש תלמוד בבלי?

- א. תמיד
- ב. קנים
- ג. מידות
- ד. עדיות

5. כמה מחזורים שלמים של הדף היומי הספיק לתלמוד ר' מאיר שפירא מלובלין לפני פטירתו?

- א. 0
- ב. 1
- ג. 2
- ד. 3

6. איזו מסכת נלמדת לאחר מסכת ביצה בדף היומי?

- א. תענית
- ב. ראש השנה
- ג. יומא
- ד. מגילה

1. לאיזה סדר מששה סדרי משנה יש תלמוד בבלי על כל המסכתות?

- א. מועד
- ב. נזיקין
- ג. נשים
- ד. קדשים

2. איזו מסכת מן התלמוד הירושלמי נלמדת במסגרת הדף היומי?

- א. תמיד
- ב. שקלים
- ג. נזיר
- ד. הוריות

3. איזה מהמספרים הבאים איננו פותח פרק בגמרא?

- א. 4
- ב. 10
- ג. 8
- ד. 9

חידון התחלת הש"ס ברדיו קול חי בשיתוף 'עוז והדר'

האזינו בכל יום לתכנית "דברמן" עם אריאל ברמן והרב חיים הורביץ. ענו על סוגיות הדף היומי מתוך הפרק הראשון על מסכת ברכות של "מתיבתא" – הגמרא המבוארת של עוז והדר, ותזכו בכרכי "מתיבתא" מהודרים מדי יום. וגם, רגע לפני התחלת הש"ס, מאזין מאושר אחד יזכה להאיר את ביתו ולקבל את ש"ס "מתיבתא" המלא הכולל 130 כרכים!! מתחילים את הש"ס עם עוז והדר בתכנית "דברמן", ראשון עד חמישי בין השעות 17:00 ל-19:00.

ברדיו קול חי, 93 FM | 92.8 FM

160 140 120 100 80 70 60

פעם בשבע וחצי שנים יש לך הזדמנות להתחיל דף חדש

הא! מתוק מדבש!
בזכות **מתיבתא**
הכל מובן!

אז אתה מבין
את הפשט?

כולנו רוצים להתחיל את הש"ס בהתחדשות,
להבין בצורה בהירה את הגמרא והראשונים
ולמצוא את הטעם האמיתי בתורה.

מתיבתא - הגמרא המבוארת שמאירה את עולם
התורה עם הביאורים הברורים והיסודיים ביותר.

מתיבתא - פשוט להבין את הגמרא

מוקד ההזמנות: 1800-22-55-66